

**Збори суддів
Хмельницького окружного адміністративного суду**

РІШЕННЯ

10 січня 2020 року

№ 1

Про обговорення законопроекту № 2670 від 23 грудня 2019 року «Про внесення змін до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

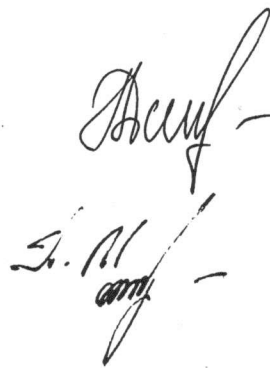
На підставі статті 126 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» збори суддів Хмельницького окружного адміністративного суду

ВИРІШИЛИ:

1. Звернутися до Верховної Ради України, Комітету з питань правової політики з пропозиціями до законопроекту № 2670 від 23 грудня 2019 року «Про внесення змін до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».
2. Затвердити текст звернення (додається).
3. Доручити головуючому на зборах підписати звернення.

Головуюча на зборах

Секретар зборів

Two handwritten signatures in black ink. The top signature is larger and more stylized, while the bottom one is smaller and more compact.

Д. Д. Гнап

П. М. Майстер

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД
29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 42, (0382) 64-15-77, inbox@adm.km.court.gov.ua

.01.2020 № вих.-/

Голові Верховної Ради України
Разумкову Дмитру Олександровичу
вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008

Першому заступнику
Голови Комітету з питань правової
політики
Німченко Василю Івановичу
вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008
nimchenko@rada.gov.ua

Заступнику
Голови Комітету з питань правової
політики
Костіну Андрію Євгеновичу
вул. М. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008
kostin@rada.gov.ua

Голові Верховного Суду
Данішевській Валентині Іванівні
вул. П. Орлика, 8,
м. Київ, 01043
inbox@supreme.court.gov.ua

Копія:
Голові Ради суддів України
Монічу Богдану Сильвестровичу
вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01016
davidenko@court.gov.ua

Голові Вищої ради правосуддя
Овсієнку Андрію Анатолійовичу
вул. Студентська, 12-а, м. Київ, 04050
hcj@hcj.gov.ua

Звернення щодо проекту Закону
«Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення»
Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

23 грудня 2019 року, на офіційному веб-сайті Верховної Ради України за № 2670 розміщено проект Закону «Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Цим проектом пропонується відтермінувати ще на один рік виплату суддівської винагороди, виходячи з окладу у розмірі 30 прожиткових мінімумів для працездатних осіб – для суддів місцевих судів, та у розмірі 50 прожиткових мінімумів для працездатних осіб – для суддів апеляційних і вищих спеціалізованих судів України.

Вважаємо, що вказаний проект підлягає відхиленню, у зв'язку із наступним.

1. По суті, проектом пропонується відтермінувати початок дії частини 3 статті 135 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якою встановлено базовий розмір посадового окладу суддів місцевих та апеляційних і вищих спеціалізованих судів України.

Проте вказана норма права вже почала діяти з 01 січня 2020 року, на підставі підпункту 4 пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів», яким встановлено, що з 01 січня 2020 року розмір посадового окладу судді місцевого суду становить 30, а апеляційного і вищого спеціалізованого судів – 50 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

В Рішенні Конституційного Суду України від 09 лютого 1999 року № 1-рп/99 визначено, що за загальновизнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі. Цей принцип закріплений у частині першій статті 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце.

Тому відтермінувати початок дії норми права, яка вже почала діяти, неможливо.

Крім того, реалізація вказаної норми права на усіх діючих суддів місцевих, апеляційних та вищих спеціалізованих судів забезпечена положеннями Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік».

Так, пунктом 11 Розділу Прикінцеві положення Закону України «Про державний бюджет України на 2020 рік» було передбачено, що Кабінету Міністрів України за підсумками виконання Державного бюджету України у першому кварталі 2020 року слід розглянути питання щодо збільшення видатків Державній судовій адміністрації України на забезпечення здійснення правосуддя у необхідному обсязі.

Статтею 8 Конституції України визнається принцип верховенства права, одним з елементів якого є стабільність і послідовність законів, стабільність судової системи (Висновок Венеційської комісії № 969/2019 від 09.12.2019 року).

Тому, проект закону № 2670 від 23 грудня 2019 року суперечить принципу верховенства права та посягає на незалежність суддів.

2. У пояснювальній записці зазначається, що проект закону спрямований на розв'язання проблеми додержання принципу пропорційності між соціальними виплатами та фінансовими можливостями держави.

Але, в силу положень частини 2 статті 130 Конституції України, з урахуванням рішення Конституційного Суду України від 04 грудня 2018 року №11-р/2018 (п.3.3.), суддівська винагорода є конституційною гарантією незалежності суддів та невід'ємною складовою їх статусу.

Оскільки суддівська винагорода не є соціальною виплатою, то неможливим є і розв'язання проблеми додержання принципу пропорційності між соціальними виплатами та фінансовими можливостями держави за рахунок зменшення, а фактично скасування, вже діючого з 01 січня 2020 року розміру суддівської винагороди.

3. У якості правового обґрунтування можливості зменшення суддівської винагороди, у пояснювальній записці наводиться рішення Конституційного Суду України від 26 грудня 2011 року №20-рп/2011, в якому сформований правовий висновок про те, що передбачені законами соціально-економічні права не є абсолютні. Механізм реалізації цих прав може бути змінений державою, через неможливість їх фінансового забезпечення.

Однак, суддівська винагорода не належить до соціальних виплат, має іншу правову природу, відповідно й інший рівень захисту – конституційний.

Зокрема, стаття 130 Конституції України передбачає, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів та діяльності суддів. Розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.

В одному із своїх останніх рішень (від 04 грудня 2018 року №11-р/2018), Конституційний Суд України, спираючись на статтю 130, вказав на те, що зменшення органом законодавчої влади розміру посадового окладу судді призводить до зменшення розміру суддівської винагороди, що, у свою чергу, є посяганням на гарантію незалежності судді у виді матеріального забезпечення та передумовою впливу як на суддю, так і на судову владу в цілому, через розмір матеріального забезпечення.

Захищеність суддів на рівні Конституції України є найважливішою гарантією неупередженого, об'єктивного і незалежного виконання судьями своїх обов'язків щодо захисту прав і свобод людини, а також гарантією забезпечення верховенства права в державі.

Система конституційних гарантій, як прямо зазначено у рішеннях Конституційного Суду України від 24 червня 1999 року №6-рп/99 (п.2) та від 11 жовтня 2005 року №8-рп/2005 (п.5), передбачає й особливий порядок фінансування судів і діяльності суддів.

При цьому, як вказано у рішеннях Конституційного Суду України від 03 червня 2013 року №3-рп/2013 (п.2) та від 08 червня 2016 року №4-рп/2016 (п.2), визначені Конституцією та законами України гарантії незалежності суддів є невід'ємним елементом їх статусу, що поширюються на всіх суддів України. А сам конституційний статус передбачає належне матеріальне забезпечення суддів, яке повинно гарантувати здійснення справедливого, незалежного, неупередженого правосуддя.

Тому, відтермінування вже діючого закону, яким встановлено і вже застосовується новий розмір винагороди суддів, вочевидь, призведе до її зменшення, що звужує зміст і обсяг гарантій незалежності суддів, що є порушенням Конституції України, за рішенням Конституційного Суду України від 04 грудня 2018 року №11-рп/2018.

4. В пункті 57 Рекомендації №12 Комітету Міністрів Ради Європи (2010) стверджується, що «відповідний рівень оплати праці є ключовим елементом у боротьбі з корупцією суддів і його метою є їх захист від будь-яких подібних спроб».

Ухваливши у 2016 році Закон України «Про судоустрій і статус суддів» №1402, Верховна Рада України встановила, що рівень оплати праці суддів місцевих судів, за окладом, повинен складати 30 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на 01 січня відповідного календарного року, а апеляційних та вищих спеціалізованих – 50, починаючи з 01 січня 2020 року.

Тим самим, Верховна Рада України визнала, що саме такий рівень оплати праці суддів буде дієвим захистом від будь-яких спроб їх корупції.

Також, введення в дію розміру окладу судді місцевого суду у розмірі 30 прожиткових мінімумів саме з 01 січня 2020 року, не є випадковим. І зроблено це для того, аби суддя отримував винагороду, яка буде відповідати його статусу, рівню компетенції, відповідальності та підзвітності, і яка через це, повинна бути більшою за заробітну плату більшої частини державних службовців.

Але, якщо проект закону буде прийнятий, то суддя буде отримувати винагороду, меншу ніж отримує керівник апарату Національного агентства з питань запобігання корупції (ч.2 ст.16 Закону України «Про запобігання корупції» – його оклад складає 30 прожиткових мінімумів для працездатних осіб); чи заступник керівника підрозділу детективів Національного антикорупційного бюро України (ч.4 ст.23 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро» – 28 прожиткових мінімумів для працездатних осіб); або меншу, ніж керівник територіального управління або керівник управління центрального апарату Державного бюро розслідувань (Закону України «Про Державне бюро розслідувань», чий оклад складає 26 прожиткових мінімумів для працездатних осіб).

Однак, тільки судді виконують функцію правосуддя і мають більш високий рівень відповідальності за прийняті ними рішення перед суспільством, за що і отримують більш високу винагороду, яка повинна відповідати статусу судді.

І тому не випадково, Консультативна рада європейських суддів Ради Європи у своєму висновку №21 від 09 листопада 2018 року «Запобігання корупції серед суддів» зазначила, що компетентні органи повинні завжди забезпечувати судову владу адекватними коштами для достойного та належного виконання своєї місії; адекватна заробітна плата, контрольоване навантаження, належна робоча інфраструктура та безпека роботи як суддів, так і судових працівників є життєво важливими для легітимності та доброї репутації судової системи; і це також є важливими гарантіями проти корупції в судових органах.

Рада суддів України рішенням від 08 січня 2020 року затвердила звернення, згідно якого вважає, що внесений Кабінетом Міністрів України проект Закону «Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» є таким, що містить ознаки посягання на незалежність судової влади, суперечить принципу верховенства права та не може бути прийнятий як Закон, та

запропонувала Вищій раді правосуддя надати свій консультативний висновок щодо вищезазначеного проекту Закону.

Вища рада правосуддя 9 січня 2020 року прийняла негативний консультативний висновок щодо ініційованого Кабінетом Міністрів України законопроекту № 2670.

Отже, Рада суддів України та Вища рада правосуддя вважають внесений Кабінетом Міністрів України проект Закону (реєстр. №2670 від 23 грудня 2019 року) «Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» посяганням на незалежність судової влади та порушенням верховенства права.

Враховуючи викладене, просимо:

1. Врахувати негативний консультативний висновок Вищої ради правосуддя щодо проекту Закону «Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

2. Перший заступнику Голови Комітету з питань правової політики, Василю Івановичу, та заступнику Голови Комітету з питань правової політики, Андрію Євгеновичу, просимо Вас довести до відома членів Комітету зміст цього звернення та запропонувати їм прийняти висновок (рішення) з рекомендацією Верховній Раді України відхилити проект закону (реєстр. №2670 від 23 грудня 2019 року) «Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

3. Голово Верховного Суду, Валентино Іванівно, просимо Вас запропонувати суддям Верховного Суду на Пленумі Верховного Суду надати висновок про відхилення проекту Закону (реєстр. №2670 від 23 грудня 2019 року) «Про внесення зміни до пункту 24 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Додаток:

1. копія рішення зборів суддів Хмельницького окружного адміністративного суду від 10 січня 2020 року № 1 на 1 арк. в 1 прим.

**З повагою
головуюча на зборах суддів
Хмельницького окружного
адміністративного суду**

Д. Д. Гнап